

INSPIRATIESESSIE MEERTALIGHEID OP SCHOOL

Evidence-informed benaderingen voor onderwijsprofessionals

OPENING

Sprekers:

- **Joana Duarte:** Hoogleraar Onderwijswetenschappen (Rijksuniversiteit Groningen)
- **Catherine van Beuningen:** Bijzonder hoogleraar Wereldburgerschap en Tweektalig onderwijs (UvA), lector Taalontwikkelig en Meertaligheid (HvA)
- **Lisa Gaikhorst:** Bijzonder hoogleraar Gelijke ontwikkelings- en onderwijskansen (Universiteit Leiden), Universitair hoofddocent Onderwijswetenschappen (UvA)
- **Dieneke Blikslager:** leerkracht en adjunct-directeur Sint Jansschool Amsterdam
- **Mari Varsanyi:** PhD-onderzoeker (UvA)

PROGRAMMA

- 17:15 uur: **Opening** *door Joana Duarte*
- 17:25 uur: **Meertaligheid in het onderwijs: Wat is bekend uit onderzoek over meertalige aanpakken?** *door Catherine van Beuningen*
- 17:35 uur: **Concreet voorbeeld van een meertalige onderwijsaanpak (Kans in Taal)** *door Lisa Gaikhorst en Dienneke Blikslager*
- 17:55 uur: **Kick-off nieuw onderzoeksproject over meertaligheid** *door Mari Varsanyi*
- 18:10 uur: **Afsluiting (ruimte voor vragen)**

OPENING MET PORTUGEGESE LESSEN

JOANA DUARTE

Een experiment

Nieuwkomers in Portugal

Lição 1

Lição 2

Ciclo da Água

Joice Passos

Lição 3

Ciclo da Água

Waterkringloop

Atmosfera

Neerslag

Nuvens

Condensatie

Condensação

precipitação

3 Neve e gelo

Transpiração

Verdamping

Evaporação

Grondwater infiltratie

1 Oceanos, lagos e rios

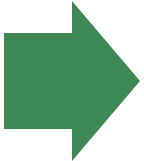
Infiltração

2 Lençóis de água

Joice Passos

Condensação

Condensation

Condensatie

Discriminatie

Sensation

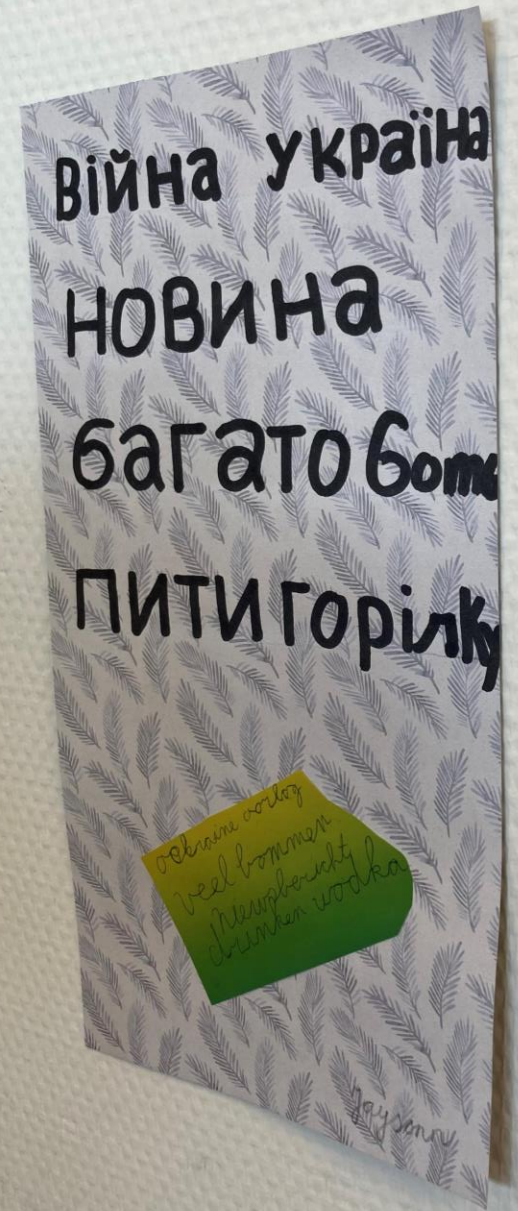
SAMENVATTING:

WELKE STRATEGIEËN KUN
JE INZETTEN OM
MEERTALIGHEID BIJ HET
LEREN (VAN INHOUD) TE
BETREKKEN?

WAT IS BEKEND UIT ONDERZOEK OVER MEERTALIGE AANPAKKEN?

CATHERINE VAN BEUNINGEN

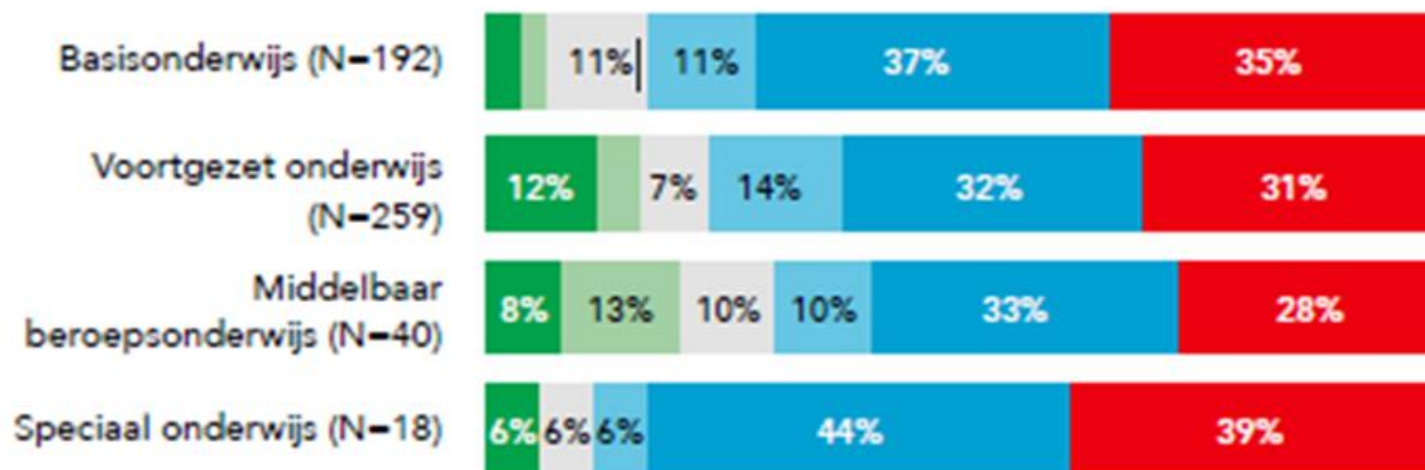
MEERTALIGE REALITEIT

- Meer dan de helft van de wereldbevolking is meertalig
- Een derde tot de helft van de kinderen/jongeren groeit op met een andere taal(variëteit) dan of naast het (Standaard)nederlands
- In de grote steden is dat zelfs meer dan 60%

180
NATIONALITEITEN
IN AMSTERDAM
EEN WERELDRECORD

MAAR OP DIT MOMENT ...

Mogen leerlingen in jouw lokaal in een andere taal dan het Nederlands met elkaar overleggen?

- Ik heb geen leerlingen die een andere taal spreken
- Nooit
- Zelden
- Soms
- Regelmatig
- Altijd

WAT LERAREN ZICH AFVRAGEN

Bijvoorbeeld:

- Heeft het spreken van een andere taal geen **negatief effect** op het Nederlands?
- Is het niet **moeilijk** voor kinderen om twee talen tegelijk te leren? Zitten de talen elkaar niet **in de weg**?
- Hoe kan ik die andere talen een plek geven **als ik ze zelf niet spreek**?
- Gaan leerlingen dan niet over mij/andere leerlingen **roddelen** in hun eigen taal?

Begrijpelijke vragen, maar ...

ALLE TALEN TELLEN

De verschillende talen die kinderen meenemen ...

- maken onderdeel uit van hun **identiteit**
- fungeren als **sociaal-cultureel bindmiddel**
- hebben zij nodig om te **begrijpen** en **begrepen** te worden
- vormen de **basis voor leren/ontwikkelen**

Stadsbestuur gaat meertaligheid op Amsterdamse scholen actief stimuleren

Meertaligheid op Amsterdamse scholen moet de norm worden, vindt de gemeente Amsterdam. Dat zou helpen de onderwijsachterstanden terug te dringen, leerlingen meer zelfvertrouwen geven en ouders in staat stellen hun kinderen beter bij te staan.

David Hielkema 26 januari 2023, 16:22

UIT ONDERZOEK WETEN WE DAT ...

- Eentalige benadering **niet aansluit bij de manier waarop mensen (taal) leren**
- **Meertalige onderwijsbenaderingen effectiever** zijn dan de taalbadbenadering
- Het erkennen en benutten van andere talen in de klas **geen negatief effect** heeft op de Nederlandse taalvaardigheidsontwikkeling
- Meertalige benaderingen een **positief effect** hebben op **welbevinden, motivatie, zelfvertrouwen, etc.**

KANSEN DIE LERAREN ZIEN (1/2)

Actief participeren:

“Wat het toelaten van andere talen opbrengt? *Dat alle kinderen betrokken zijn. Dat ze actief meedoen.*”

Laten zien wat ze weten/kunnen:

“Misschien denkt ze ook wel in haar *eigen taal*. Over een bepaald onderwerp. En dan is het *makkelijker voor haar om het in die taal op te schrijven*. En ook makkelijker om het te delen.”

Inhoud sneller/beter begrijpen:

“Dat is ook iets natuurlijk, dat het gebruik van thustalen oplevert. *Dat ze het eerder begrijpen, ‘oh... zo werkt het!’*”

KANSEN DIE LERAREN ZIEN (2/2)

Taalvaardigheid ontwikkelen:

“Dat maakt dat, uhm ... dat wat jij uitlegt [in het NLs] misschien niet eens binnenkomt, maar door kinderen in groepjes in de thuistaal te laten werken, wordt toch begrip én taal gestimuleerd.”

Taalbewustzijn ontwikkelen:

*“Ik vraag dan bijvoorbeeld of ze daarvoor **in hun thuistaal ook het meervoud** gebruiken.”*

Én zich meer gezien/thuis voelen:

*“Leerlingen konden **trots zijn op hun thuistalen** en we hebben bijvoorbeeld geteld hoeveel verschillende talen er zijn in de klas. Daarmee kon ik ze een beetje ‘optillen’.”*

EEN CONCRETE AANPAK: **KANS IN TAAL**

LISA GAIKHORST & DIENEKE BLIKSLAGER

Dieneke Blikslager

D.Blikslager@askoscholen.nl

Lisa Gaikhorst

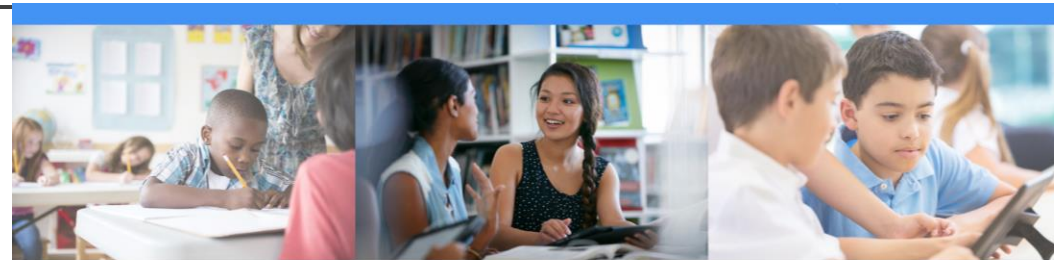
l.gaikhorst@uva.nl

<https://www.woa-amsterdam.nl/>

WOA

werkplaats
onderwijsonderzoek
amsterdam

Doel: Bijdragen aan de kwaliteit van het Amsterdamse onderwijs en de versterking van de relatie tussen onderwijspraktijk en – onderzoek

Hoe: Leraren en onderzoekers doen samen praktijkgericht onderzoek naar grootstedelijke onderwijsthema's

<https://www.woa-amsterdam.nl>

DE WERKWIJZE – TERMIJN VAN 4 JAAR

Ontwerpfase (schooljaar 1)

Een aanpak bedenken met sterke theoretisch basis die aansluit bij de methode in de school

Samenwerking met ouders (*alle* ouders en *alle* talen)

Implementatie en onderzoeksfase (schooljaar 1 en 2)

Voormeting en nameting

4 experimentele en 4 controlescholen (2x Amsterdam, Almere en Wormerveer)
(dezelfde wijk + methode)

Verduurzamingsfase (schooljaar 3 en 4)

Resultaten evalueren

Aanpak verbeteren

Handreiking voor scholen schrijven

Een van de praktijkdeelnemers

Taalvriendelijke school St.Jan uit Amsterdam die:

expliciet de thustalen bij leerlingen en ouders waardeert,

gebruikmaakt van thustalen bij het leren van de schooltaal,

leerlingen laat samenwerken in hun voorkeurstaal – taalmaatjes,

aandacht heeft voor taalvergelijking tijdens 'gewone' taallessen.

Meer weten, bekijk:

<https://jeugdjournaal.nl/artikel/2462908-in-deze-klas-spreken-kinderen-12-verschillende-talen.html>

DE AANPAK KANS IN TAAL (KIT)

Uitgangspunt

Voorkeurstaal van de ouders benutten (dus ook het Nederlands)

Groep 3* (aanvankelijk leerproces)

Reken-, taal- en leesmethode van de school

Doelen

Leeropbrengsten

Welzijn, motivatie en betrokkenheid van leerlingen

Educatieve participatie van ouders

Ervaren opbrengsten (ouders, leerlingen, leerkrachten)

* Systematiek geschikt voor groep 1 t/m 8. Kan dus uitgebreid worden naar de hele basisschool

WOA werkplaats
onderwijsonderzoek
amsterdam

THEORETISCHE BASIS

Translanguaging

- Onderliggend kernprincipe: de thuistaal versterkt het aanleren van “nieuwe” concepten in de schooltaal (Duarte, 2020)

“Als ze de plaatjes pakten en ze spraken over het woordje wat ermee bedoeld wordt en als ze het begrepen en goed hadden, dan zag je gewoon dat ze trots waren.”

DE CONCRETE MATERIALEN

Themawoorden*

Een verhaal bij het thema (bijv. “Wonen” of “Op safari”)

Voorbeeld van een themawoord

Aanbellen

Voorbeeld van een rekenbegrip

Plattegrond

Overige voorbeelden:

De wijk
Het gezin
De buurjongen
Ophangen
Bestek
Zolder
De stroom
De kast

Overige voorbeelden:

Minimaal
Evenveel
Volgende
Eraf
Minder & meer
Rechthoek
Groter
Ongeveer

*Bij dit voorbeeld zijn de taalbegrippen de ankerbegrippen uit VLL.

De rekenbegrippen kwamen uit Getal & Ruimte, maar zijn van toepassing voor de gangbare rekenbegrippen

EVALUATIEONDERZOEK: CITO-TOETSEN SPELLING, REKENEN EN WOORDENSCHATTOETS

Tabel 1

Aantal deelnemende scholen, klassen en leerlingen

	scholen	klassen	leerlingen
experimentele groep	3	4	106
controlegroep	4	6	107
Totaal	7	10	213

Tabel 2

Achtergrondgegevens van de leerlingen per conditie

		experimentele groep		controlegroep	
		N	%	N	%
geslacht	Jongen	53	50%	56	51%
	Meisje	53	50%	54	49%
thuis taal	alleen Nederlands	51	48%	45	41%
	Nederlands en een andere taal/talen	48	45%	47	43%
	andere taal/talen	7	7%	18	16%

<https://pedagogischestudien.nl/article/view/17634>

PEDAGOGISCHE STUDIËN
TIESSCHRIJF VOOR ONDERWIJSKUNDEN EN OPVOEDKUNDEN

De effecten van een meertalige interventie op zowel de sociaal-affectieve als cognitieve ontwikkeling van basisschoolleerlingen

L. Galkhorst, M. Karssen, H. Zijlstra, E. Martens en J. Duarte*

309

PEDAGOGISCHE
STUDIËN
ISSN 0165-0296
DOI: 10.1007/s10634-023-1009-344

Samenvatting Het benutten van de meertaligheid van leerlingen wordt verondersteld bij te dragen aan betere onderwijsresultaten, zowel in termen van sociaal-affectieve als cognitieve uitkomsten. Echter, het is onduidelijk hoe leerkrachten de meertalige achtergronden van hun leerlingen goed kunnen benutten en wat daarvan de effecten zijn. Deze studie onderzocht de effecten van een meertalige aanpak via een mixed-methods design. Leerlingen van drie experimentele scholen (N = 106) en vier controlescholen (N = 107) vullen in de periode februari – juni/juli 2021 een vragenlijst in (als pre- en posttest) over hun sociaal-affectieve resultaten (motivatie, self-efficacy en welbevinden). Verder werden diverse LVS-toetsresultaten verzameld als pre- en posttest. Tenslotte werden semigestructureerde interviews gehouden met leerkrachten (N = 12), ouders (N = 13) en leerlingen (N = 12) om de ervaren effecten te meten. Voor de sociaal-affectieve ontwikkeling werden geen significante verschillen gevonden tussen de experimentele en controlescholen. De kwantitatieve resultaten toonden wel een significante verbetering van de spelling-scores van leerlingen in de experimentele scholen. In de interviews rapporteerden docenten, leerlingen en ouders positieve effecten van de interventie op zowel de motivatie, self-efficacy, het welbevinden en de leerresultaten van de leerlingen. De interventie uit deze studie kan als voorbeeld dienen voor andere scholen die de meertalige achtergronden van leerlingen (beter) willen benutten.

Kernwoorden meertaligheid, translangauging, leeruitkomsten, sociaal-affectieve ontwikkeling, ouderbetrokkenheid

De effecten van een meertalige interventie op zowel de sociaal-affectieve als cognitieve ontwikkeling van basisschoolleerlingen

L. Galkhorst, M. Karssen, H. Zijlstra, E. Martens en J. Duarte

Artikelschedens

Ontvangen: 24 januari 2023
Ontvangen in gereviseerde vorm: 28 juni 2023

Geaccepteerd: 21 augustus 2023
Online: 9 oktober 2023

Contactpersoon

Isa Galkhorst,
lgalkhorst@uva.nl

Copyright

© Author(s); licensed under Creative Commons Attribution 4.0. This allows for unrestricted use, as long as the author(s) and source are credited.

Financiering onderzoek

Dit onderzoek is (mede) gefinancierd door het Nationaal Regeerorgaan Onderwijsonderzoek

projectnummer 40.5.19660.101, Bestellingen

De auteurs hebben geen belangen te vermelden.

DEELNEMERS (INTERVIEWS)

Tabel 5

Geslacht deelnemers interview

		<i>N</i>	<i>%</i>
Leerkracht	Vrouw	12	100
	Man	0	0
Ouder	Vrouw	11	73,33
	Man	4	26,67
Leerling	Jongen	7	58,33
	Meisje	5	41,67

Polygoon Almere

St Jan Amsterdam

OPBRENGSTEN

Schoolse prestaties

Experimentele scholen gaan sig. meer vooruit in hun vaardigheidsscore op spelling.

Ervaren positieve effecten

op de woordenschat door ouders, leerkrachten en leerlingen

Ervaren positieve sociaal-emotionele opbrengsten,

zoals toegenomen welbevinden, motivatie en zelfvertrouwen

“Dat alle kinderen mee konden praten en dan zag je wel echt een, echt een betrokkenheid en enthousiasme. Normaal gesproken als je het verhaal in het Nederlands vertelt, dan haken ze af omdat ze na een poosje niet meer weten waar het over gaat. Nu wisten ze precies waar het over ging en konden ze meepraten en vragen beantwoorden omdat ze het al eerder in hun eigen taal hadden gehoord” **Leerkracht**

INSPIRERENDE VOORBEELDEN

(VRIJ TOEGANKELIJK, EVIDENCE-INFORMED)

<https://www.woa-amsterdam.nl/> en
<https://ona.amsterdam/aan-de-slag/page/2/?theme=taal>

<https://jeugdjournaal.nl/artikel/2462908-in-deze-klas-spreken-kinderen-12-verschillende-talen.html>

Toolbox Meer kansen Met Meertaligheid (3M) via
<http://3mproject.nl/toolbox/lesactiviteiten.html>

MARI VARSANYI, PHD, UVA

- Docente Engels (PO, VO)
- Curriculum coördinator PO
- Meertaligheid verankerd op DENISE
- Geholpen bij het opzetten van het Taalvriendelijke School netwerk
- Promovendus UvA: onderzoek naar meertaligheid

EUROPA
SCHOOL

DENISE
DE NIEUWE INTERNATIONALE SCHOOL ESPRIT

TAALVRIENDELIJKE
SCHOOL

ONDERZOEKSPROJECT 'MEERTALIGHEID IN HET ONDERWIJS'

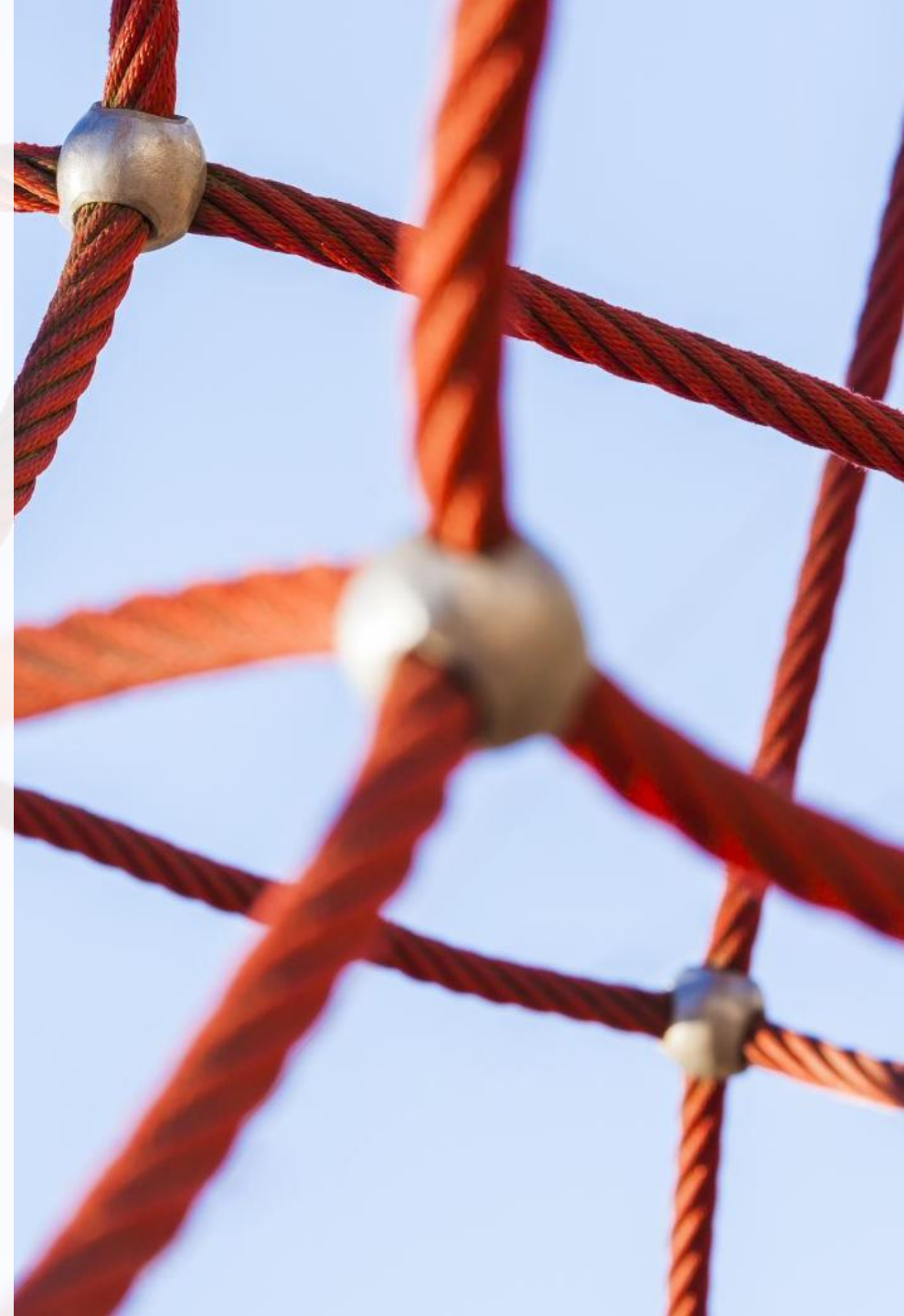
MARI VARSÁNYI

Samenwerking:

- WOA (Werkplaats Onderwijsonderzoek Amsterdam)
- Taallab van ONA/EducationLab (Onderwijskennisnetwerk Amsterdam)
- UvA, VU
- Rutu Foundation

Gesteund door Gemeente Amsterdam, als uitwerking van initiatiefvoorstel 'Meertaligheid in het onderwijs'

Project met en voor Amsterdamse basisscholen

PROJECT OPZET

Kennisontwikkeling in co-creatie
tussen scholen en wetenschap

- kansrijke meertalige aanpakken
in kaart brengen
- (door)ontwikkelen
- vormgeven
- evalueren

SAMENWERKING MET SCHOLEN

2024/2025: IN GESPREK MET
SCHOLEN: BEHOEFTE VAN
SCHOLEN

2025/2026: CO-CREATIE MET
SCHOLEN

2026/2027 (2027/2028):
PILOT: UITVOERING EN
ONDERZOEK

INTERESSE?

Ruimte voor een beperkt aantal scholen om mee te doen

Vergoeding: Lerarenbeurs en/of Ontwikkelkracht

Bij interesse, schrijf je in. Wij nemen contact op.

Menti.com code: 2755 6343

Join at menti.com | use code 2755 6343

Mentimeter

"I *love* in English!"

/meertalige leerling, groep 5, DENISE/

VRAGEN |